

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Helmichstraat 7

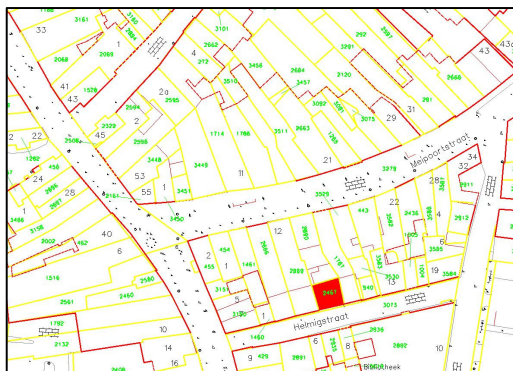
Monumentnummer : GM013

Straat : Helmichstraat
Huisnummer : 7
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 DM

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 2467

Naam object : ---
Bouwjaar : 1850-1875
Architect : nb
Bouwstijl : ---
Oorspronkelijke functie : stal
Huidige functie : schuur

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 5-10-2012
Datum aanwijzing : 21-05-2013

Situering

Pand gelegen aan de noordzijde van de Helmichstraat in het zuidelijk deel van de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat in de gevelrij met de rooilijn aan de straat.

Hoofdopzet

Eénlaags pand op rechthoekige plattegrond met hoog zadeldak tussen topgevels en de nokrichting evenwijdig aan de straat. Het pand heeft een begane grond en een zolder en is niet onderkelderd.

Historie

De Helmichstraat is gelegen binnen de zuidelijke uitbreiding uit 1343 van de historische stad die in 1237 stadsrechten kreeg en kort ervoor moet zijn gesticht. De straat loopt parallel aan de noordelijk gelegen Meipoortstraat en er staan voornamelijk (voormalige) achterhuizen en stalgebouwen van oudsher behorend bij de hoofdbebouwing aan deze straat en de Ooipoortstraat.

Beknopte bouwgeschiedenis

Het gebouw is vermoedelijk in de tweede helft van de negentiende eeuw tot stand gekomen als paardenstal behorende bij het pand Meipoortstraat 14. Mogelijk is daarbij van de gesloopte voorganger de makelaarsconstructie op de begane grond hergebruikt. Rond 1900 is in de kapconstructie een gebint bijgeplaatst. In 1998 vond volgens mondelinge mededeling van de eigenaar groot onderhoud plaats waarbij dakbeschot is aangebracht en de (oude) wagendeuren zijn vernieuwd. Ook werd een nieuwe betonvloer aangebracht.

Exterieur

Gemetselde, bakstenen voorgevel in kruisverband op een gepleisterde plint met centraal dubbele, hoge wagendeuren fungerend als hoofdtoegang tot het pand, geflankeerd door lagere staldeuren. Rechts van de inrijopening is een gietijzeren stalvenster toegepast. De deuropeningen worden aan de bovenzijde afgesloten met gemetselde steenshoge segmentbogen. De recent vervangen wagendeuren hangen in gesmede duimen die met gepleisterde blokken zijn geaccentueerd. De oude deuren waren voorzien van open traliewerk in het bovenste deel met binnenluiken. De kleine staldeuren zijn in het verleden verwijderd en de openingen met vlakke plaat dichtgezet. Ter hoogte van de zoldervloer zijn muurankers in de gevel aanwezig.

De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een gecementeerd fries en een mastgoot, oorspronkelijk een bakgoot op klossen. Centraal boven de wagendeuren is in de borstwering en het voorste dakvlak een hoge dakkapel met dubbele, opgeklampte deuren opgenomen, die het fries en de mastgoot onderbreekt. De zijwangen van de kapel zijn bekleed met zink, het zadeldakje met grijs gesmoorde oude Hollandse pannen. Het voorste dakvlak is belegd met gesmoorde oude Hollandse dakpannen met verspreid een drietal gebakken uilenpannen, op het achterste dakvlak liggen opnieuw verbeterde Hollandse pannen.

De beide gecementeerde topgevels zijn voorzien van een uitkragende rollaag en een tuit.

Interieur

Begane grond: De begane grond is een ongedeelde ruimte met een recent aangebrachte betonvloer, circa twintig centimeter lager dan het oude niveau. De muren zijn beraapt. In de achtergevel zijn de duimen en bouwnaden aanwezig van een dichtgemetselde inrijopening en zijn daar rechts van de bouwsporen (houten latei en bouwnaden) zichtbaar van een dichtgemetselde toegang. De draagconstructie van de zoldervloer is vrij in het zicht en bestaat uit een grenen balklaag die door twee zware grenen onderslagbalken haaks op de nokrichting wordt opgevangen. Het metselwerk in de voor- en achtergevel is ter plaatse met een halve steen dikke muurdam verzwaaard.

De rechter onderslag wordt ondersteund door een eiken makelaar met twee korbeels, voorzien van gehakte telmerken. De verbindingen zijn gepend en met toognagels gezekerd. Links is deze makelaar in het verleden verwijderd. In het pleisterwerk en in de makelaar tekenen bouwsporen af van verdwenen gedeelde tussenverdiepingen (hilden). Een hergebruikte, stalen spiltrap rechtsvoor in de hoek van het pand geeft toegang tot de zolder.

Zolder: De kapconstructie is in het zicht en is uitgevoerd als sporenkap, voorzien van hardboard dakbeschot, die wordt ondersteund door gordingen, opgevangen door twee Philibertspanten van machinaal gezaagd naaldhout. Waarschijnlijk vanwege de onderdimensionering van de gebinten is er enige tijd later een traditioneel grenen dekbalkgebint tussen geplaatst. Blokkeels tussen spantbenen en muurplaten vangen de spatkrachten op. Het metselwerk is beraapt.

Bouwdossiers

N.b.

Literatuur

- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving Helmichstraat 7 Doesburg*, 17-5-1990 (adviesnr. 157)
- Haans, Frank, *Monumentengids Doesburg*, Utrecht 2008, 157

Waardering

Het pand dateert uit de tweede helft van de negentiende eeuw en is op onderdelen goed bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de gaafheid van de architectuur, de ligging aan de straat, de ruimtelijke indeling op de begane grond en diverse onderdelen van de constructie van het huis, zoals de behouden gebleven makelaarconstructie en de Philibertspanen op zolder.

Het object Helmichstraat 7 is van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde. Het gebouw is architectuurhistorisch van belang als voorbeeld van een sober en doelmatig vormgegeven koetshuis/paardenstal daterend uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

Het gebouw is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden.

Het gebouw is cultuurhistorisch van belang als herkenbaar bewaard gebleven voorbeeld van een paardenstal in de binnenstad uit de periode tot 1900.